

Marco Ronconi

DABAR

Teologia przy kawie

MARCO RONCONI

Dabar
Teologia przy kawie

Przełożyła Joanna Ganobis

Tytuł oryginału

Teologia da bar. Libere conversazioni su Dio e dintorni

© Effatà Editrice, Via Tre Denti 1, 10060 Cantalupa, Italy. Translated from the Italian edition, titled *Teologia da bar* by Marco Ronconi.

© Copyright for this edition by Wydawnictwo W drodze, 2026

Redaktor inicjujący – PAWEŁ DĄBROWSKI OP

Redaktorka prowadząca – EWA KUBIAK

Redakcja – AGNIESZKA CZAPCZYK

Korekta – LIDIA KOZŁOWSKA, AGNIESZKA CZAPCZYK

Skład – BARTŁOMIEJ BĄCZKOWSKI | PILCROW STUDIO

Redakcja techniczna – JÓZEFA KURPISZ

Projekt okładki i layoutu – KRZYSZTOF LORCZYK OP

Rycina na okładce – *De metaphysico macrosmi...ortu*,
ROBERT FLUDD (1617); Wellcome Collection Gallery
(Wikimedia Commons, CC BY 4.0)

Fotografia (s. 2) – TANNER MARDIS | unsplash.com

ISBN 978-83-7906-908-8 (wersja drukowana)

ISBN 978-83-7906-909-5 (wersja elektroniczna)

Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów W drodze sp. z o.o.

Wydanie 1

ul. Kościuszki 99, 61-716 Poznań

tel. 61 850 47 52

sprzedaz@wdrodze.pl

wdrodze.pl

Spis treści

WPROWADZENIE — 7

CZĘŚĆ PIERWSZA: BIBLIA — 13

„Słowo Boga”. Chrześcijaństwo i jego święte Pisma — 15

Mądrość. Filiżanka kawy i styl biblijny — 19

Jan 2,1–11. Rozczarowujące cuda oraz
aniołowie chodzący w górę i w dół — 23

Mateusz 25,14–30. Kiedy talenty zaskakują moralistę — 27

Łukasz 18,18–23. Dobrzy nauczyciele

i podstępne pytania — 31

2 Księga Samuela 11–12. O królu Dawidzie,
argumentach, zasługach i łasce — 35

Mateusz 15,21–31. Uwodzicielskie modlitwy,
małżeństwa i priorytety — 39

Łukasz, rozdział 15. Partytury muzyczne,
nawrócenia i nawróceni — 43

Nowe pokolenia. Lektura Biblii może nauczyć nowego sposobu czytania — 47

CZĘŚĆ DRUGA: LITURGIA I SAKRAMENTY — 51

Kilka powodów, by chodzić na mszę

świętą. Powrót do podstaw — 53

Błogosławić. Hojność bogatego krewnego — 57

Modlitwa wiernych. Nie przyjmować

wyplutych cukierków — 61

Znak pokoju. Gest o wyjątkowej mocy — 65

Może zabraknąć znaków, ale nie rzeczywistości.

O zniknięciu znaku pokoju — 69

Jeszcze o znaku pokoju. Doskonała okazja — 73

Przygotowanie do spowiedzi. Czytanie *Rytuałów*

czasem pozwala uniknąć niespodzianek — 77

Do czego potrzebny jest ksiądz? Pytanie niezbędne

do zrozumienia, jak go kształcić — 81

Żonaci księży czy „wypróbowani mężczyźni”?

Kluczowe jest kryterium wyboru — 85

Diakonisy i kardynałowie. Skromna propozycja — 89

Małżeństwo i rodzina. Niebezpieczne

nakładanie się sfer — 93

CZĘŚĆ TRZECIA: DOKTRYNA — 97

Prawda i miłosierdzie. A jeśli antidotum dla

faryzeizmu stanowi ubóstwo? — 99

Wierzyć czy nie wierzyć. Najgorsze podejście

do sprawy — 103

Cel objawienia. Spodobało się Bogu, by

rozmawiać jak z przyjaciółmi — 107

Boże Narodzenie w Greccio. Celebrowanie braku — 111

Czasy historii. Codzienne czuwanie — 115
Koniec czasów. Paruzja już niedługo, odwagi — 119
Lud Boży. Posiadanie dowodu osobistego
to nie wszystko — 123
Kościół jest z założenia hierarchiczny. Pozostaje otwartą
kwestia, jaki ma być kształt owej hierarchii — 127
Ewangelizacja i inkulturacja. Czasem jest tak,
że Bóg przybywa wcześniej niż my... — 131
Zmartwychwstałe ciało. Strach przed
radością i leczenie go — 135

CZĘŚĆ CZWARTA: MAGISTERIUM — 139

Do czego potrzebny jest Urząd Nauczycielski
Kościoła. *Amoris laetitia* i jej założenia — 141
Najpilniejsze obecnie zadania Magisterium.
Czytając *Veritatis gaudium* — 145
Gdy nauka Kościoła staje się wewnętrznie sprzeczna.
Przerażający przypadek teologii i prawa,
które się nie komunikują — 149
Nauczać poprzez autorytet. Jeśli to konieczne,
również poprzez słowa — 153
W obronie papieża teologa.
Papież Franciszek na teologii się zna i kropka — 157
Papież, który zachęca do nawrócenia – cz. 1.
Powiedz, o jakim papieżu marzysz, a powiem
ci, jak wyobrażasz sobie Kościół — 161
Papież, który zachęca do nawrócenia – cz. 2.
Wszyscy jesteśmy nieużytecznymi sługami — 165
Czas przewyższa przestrzeń.
Evangelii gaudium, 223–225 — 169
Ekonomia, która zabija. *Evangelii gaudium*, 50–60 — 173

Kwestia rozkoszy. Problem XXI wieku — 177

Do czego potrzebny jest synod. „Mamy
mnóstwo dokumentów...” — 181

Do czego potrzebna jest teologia.

Wyobraźnia w służbie życiu — 185

CZĘŚĆ PIĄTA: MORALNOŚĆ — 189

Pierwsza zasada. Pragnienie upodobnienia
do Chrystusa — 191

Dziesięć słów. Przykazania, słowa i przymierza — 195

Czynić to, co dobre, na ile to możliwe.

Pochwała niedoskonałych samarytan — 199

Dokonywać tylko słuszných wyborów.

W teorii to wydaje się łatwe — 203

Większe i mniejsze zagrożenia. Nie mylić się co do
tego, gdzie konieczne jest zaangażowanie — 207

Od czasu do czasu przydaje się spektakularny upadek.

Pilna potrzeba zapoznania z grzechem — 211

Grzechy śmiertelne i grzechy powszednie.

Nigdy nie przestajemy się uczyć — 215

Błogosławieństwo bogactwa. Ile to

jest „wystarczająco”? — 219

Przedsiębiorcy, nie spekulanci. Ekonomia
bez twarzy staje się bezlitosna — 223

Gender studies to nie sprawka diabła. Szczerze mówiąc,
mogą nawet być bardzo potrzebne... — 227

Role mężczyzn i kobiet. Dyskusja jest otwarta — 231

Homoseksualność w teorii i homoseksualność w praktyce.

Być może trzeba połączyć nauczanie z życiem — 235

To, czego brakuje teologii bez homoseksualności.

I nie tylko jej — 239

Europa sodomitów. Grzech, którego
Bóg nie przebacza — 243

CZĘŚĆ SZÓSTA: ASCETYKA — 247

Mieć powołanie. Domysły niosą pewne
zagrożenia — 249

Chalcedonia i rak. Kiedy to życie
wskazuje drogę Tradycji — 253

Modlić się to też negocjować. Szok dla
współczesnej duchowości — 257

Poikilia – cnota różnorodności. Nie wolno bić –
poza sytuacjami, kiedy trzeba — 261

Makrothymia – cnota cierpliwości. Zobaczycy to,
czego jeszcze nie ma — 265

Zakonnicy bez nowicjatu i bez reguły.

Chrześcijanie w czasach koronawirusa — 269

Mówić dobrze i mówić źle. Odwagi — 273

Czuwajcie! Dyscyplina – by nie żyć jak lunatycy — 277

Demon acedii/smutku. Kilka wskazówek,
jak sobie z nim poradzić — 281

Miłość ojczyzny i katolicyzm. Nie jest mądrze ani słusznie
rozdzielać na to, co potrzebne, i to, co uczciwe — 285

Tożsamość włoskiego katolicyzmu. Skoro don Camillo
jest uznawany za zbyt pobłażliwego... — 289

CZĘŚĆ SIÓDMA: APOLOGETYKA — 293

Przeciwko samousprawiedliwianiu. To nie moja
wina, nie wiem czyja, ale nie moja — 295

Przeciwko burżuazyjnej odmianie katolicyzmu.

Zapewnienie sobie bezpiecznego miejsca nie
oznacza zapewnienia pokoju — 299

Przeciwko kaznodziejom, którzy łamią
szóste przykazanie. Ponowne wczytanie się
w Grzegorza Wielkiego i Franciszka — 303

Przeciwko cynizmowi. Narkotyk naszych czasów — 307

Przeciwko gnostycyzmowi i pelagianizmowi.
Lekarstwo miłosierdzia — 311

Jeszcze przeciwko pelagianizmowi.
Zmienić wiarę stałą w wiarę solidną — 315

Przeciwko indywidualizmowi.
Indywidualiści czy osoby? — 319

Przeciwko tym, którzy myślą minimum
z maksimum. Eucharystia i miłość — 323

Przeciwko klerykałizmowi. Potrzebna
jest rewolucja kulturowa — 327

Przeciwko demagogicznemu wykorzystaniu różańca.
Gdy o tym slysze, robie się naprawde zly — 331

Przeciwko *Opcji Benedykta*. Proszę zostawić
w spokoju św. Benedykta! — 335

Przeciwko bałwochwalstwu.
Rzeczywistość przewyższa ideę — 339

Nowe pokolenia. Lektura Biblii może nauczyć nowego sposobu czytania

„Drogi profesorze, nadal zajmuję się Biblią, ale zupełnie zmieniło się to, w jaki sposób ją czytam. Zaczęłam z pełnym zaangażowaniem, czytałam i rozważałam, a później się zatrzymałam. Musiałam zadać sobie pytanie, co skłoniło mnie do tego zajęcia; znalazłam następującą odpowiedź: decyzja ta wynikała z chaosu, jaki panował w mojej głowie w pewnym momencie mojego życia oraz z intuicyjnego przekonania o mocy Pisma. Zdałam sobie sprawę, że podchodziłam do tych tekstów właściwie jak dziecko, w podwójnym znaczeniu: z nieograniczoną ufnością i pełną oczarowania naiwnością. Powtarzałam sobie, że przygody Abrahama czy Jezusa być może zostały spisane z jakiegoś powodu, że każdy werset ma swój przekaz, tak, by Bóg jak najlepiej mógł działać w świecie, podając odpowiedzi, jakich każdy z ludzi potrzebuje, by być szczęśliwym. Teraz widzę, że moje rozumowanie było błędne. Być może zacznam rozumieć, że tak naprawdę Biblia to pomoc czy

inaczej: sposób pojmowania, jak coś działa na przestrzeni czasu. Czytać Biblię to znaczy pracować nad sobą. W jednej z książek, które mi Pan polecił, napisano: »Nie tyle pytać, co znaczy albo czego mnie uczy dany tekst, ale słuchać, co opowiada i co opisuje, dać mu czas, by pracował w nas, i zauważać, co się wówczas dzieje«.

Dostałem tę wiadomość mailową od F. w upalny lipcowy dzień, po jej maturze. W tamtym roku F. była corocznym, przedstawianym mi przez Opatrzność przykładem na to, jak pełen tajemnic jest zawód nauczyciela. Przez pięć klas zabierała głos nie więcej niż cztery razy; czasem zastanawiałem się, czy nie powinienem jej bardziej do tego zachęcać. Na szczęście tego nie zrobiłem, dzięki czemu mogła słuchać w zupełnie swobodny sposób. Posługując się kilkoma radami, zaczerpniętymi od autorów takich jak Stella Morra, Jean-Louis Ska i Jean-Pierre Sonnet, w ostatniej klasie próbowałem wyjaśnić uczniom, że Biblia dla wierzących to tekst, do którego można podchodzić na wiele sposobów: jest prosty, ale nie banalny; przystępny dla każdego, a zarazem wymagający pewnych umiejętności; na jego powstanie wpłynęła historia i dzieje ludzi, a jednocześnie Duch Święty; działa inaczej za pośrednictwem liturgii, inaczej poprzez interpretację, inaczej w kulcie, w sztuce, w literaturze...

Przyniosłem nawet kserokopię tekstu Enzo Bianchiego o metodzie *lectio divina*, przekonany, że zniknie w otchłani deszczowego poranka, kiedy to uwagę młodych bardziej zaprzętały trzy poważne sprawdziany z kolejnych lekcji. Mimo to F. przeczytała tekst, co udowodniła w swoim liście: „Teraz zamiast pytać Biblię o odpowiedzi, staram się zrozumieć, jak działa. Udaje mi się nie patrzeć na nią

już jak na »usta prawdy«, ale – nie wiem, czy to słuszne porównanie – jak na pewnego rodzaju słownik języka greckiego. Kiedy wykonywałam pierwsze tłumaczenia, wydawało mi się, że jest to bardzo proste, ponieważ miałam do dyspozycji słownik podający znaczenia poszczególnych słów; w efekcie powstały przekłady, które brzmiały jak z automatycznego tłumacza, były nielogiczne i zabawne. Później zrozumiałam, że powinnam zmienić podejście do słownika, pozwolić mu na chwilę potowarzyszyć tekstowi, nad którym pracowałam. Zaczęłam postępować trochę tak jak przy *lectio divina*, również zajmując się językiem greckim: uczyłam się słów na pamięć, przekładałam je na własne określenia, by zrozumieć ich sens, a później cieszyłam się uzyskanym tekstem, zwłaszcza gdy udało mi się dobrze oddać jego brzmienie po włosku (to już nie tak często się zdarza, zwłaszcza przy Arystotelesie). Od Stelli Morry nauczyłam się, że nie trzeba zniechęcać się nawet przy tekstach o wiele mądrzejszych od nas. Zaskoczyło mnie to, że podczas gdy poprzednie pokolenia poznawały Biblię niemal wyłącznie za pośrednictwem różnych instytucji, ja, poza fragmentami katechizmu, które szybko umknęły mi z pamięci, poznałam ją dzięki własnym zainteresowaniom, a potem, za jej sprawą, zbliżyłam się do Kościoła. Może kupię jakieś wydanie z komentarzem, ponieważ niektóre części budzą we mnie wiele wątpliwości, ale tymczasem udało mi się uzyskać pewną równowagę pomiędzy mną samą a Biblią. Spotykamy się kilka razy w tygodniu. Czasem rozumiemy się od razu, innym razem potrzebna jest cierpliwość, by spokojnie się do siebie zbliżyć; nie oczekujemy, że zawsze będzie łatwo. To jest piękne. Odezwe się jeszcze. Dobrego lata!”

Kiedy Sobór Watykański II pozwolił na osobistą, bezpośrednią lekturę tekstów biblijnych, a wręcz zachęcił do niej, otworzył możliwości, z których skutków prawdopodobnie jeszcze nie zdajemy sobie sprawy.

WIĘCEJ NA TEN TEMAT

- E. BIANCHI, *Pregare la parola. Introduzione alla „lectio divina”*, Torino 1991. [Wydanie polskie: E. Bianchi, *Przemodlić Słowo: wprowadzenie w „lectio divina”*, przeł. A. Tronina, Kraków 2014].
- S. MORRA, M. RONCONI (red.), *In principio la Parola. Introduzione a Dei Verbum*, Cinisello Balsamo 2009.
- J.-P. SONNET, *Il canto del viaggio. Camminare con la Bibbia in mano*, Magnano 2009.

Książka *Dabar. Teologia przy kawie* to zbiór felietonów inspirowanych zwyczajnymi rozmowami, wątpliwościami i pytaniami, jakie rodzą się w różnych okolicznościach naszego życia. Marco Ronconi z lekkością mierzy się z najważniejszymi tematami wiary i duchowości, pokazując, że teologia nie jest oderwaną od codzienności teorią, lecz źródłem użytecznych refleksji na temat sensu istnienia, nadziei i Boga. To książka dla tych, którzy szukają pogłębionej wiedzy, podanej w przystępnej formie, inteligentnej i dalekiej od akademickiego patosu. Zbiór tekstów ukazywał się na łamach miesięcznika „Jesus” w latach 2014–2021.

Cena det. **49,90 zł**

ISBN 978-83-7906-908-8

9 788379 069088

wdrodze.pl

Patronat medialny:

GOŚC
MIESIĘCZNIK

wdrodze
miesięcznik

idziemy
MIESIĘCZNIK

PRZEWODNIK
KATOLICZKI

WENNA WĄŻNIEJSZE

dominikanie.pl

wiara.pl

misyjne

NADZIEJA

DDA

EMAUS
dobre radio

książki